

Posamezna številka stane 75 para

Naročnina listu: Celo leto 60 din., pol leta 30 din., četrt leta 16 din. Izven Jugoslavije: Celo leto 120 din. Inserati ali oznanila se računajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročilne, inserate in reklamacije. Telefon interurban št. 113.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poština plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo.

Nezaprite reklamacije so pošiljne prosta. Telefon interurban št. 113.

71. številka.

Maribor, dne 25. junija 1928.

Letnik XV.

J. Vesenjaki:

Nova bremena, nove nejednakosti.

V seji narodne skupščine dne 19. junija je predložil finančni minister predlog zakona o provizoriju — tri dvanajstine — državnega proračuna. Nanašajo se na mesec julij, avgust in september. Po preteku te prve četrtine proračunskega leta 1923-24 — buđetno leto velja pri nas do preklica od julija enega leta, do julija drugega leta — upa finančni minister operirati na podlagi rednega, odobrenega proračuna.

Nove dvanajstine bi morale biti tako glede finančnega zakona, kakor glede dohodkov in stroškov zgrajene izključno na podlagi predhodnega proračuna za leto 1922-23, toda v resnici vsebujejo celo vrsto izprememb ter tvorijo tako v resnici čisto nov proračun z razliko, da je omejen na tri mesece in da v podrobnostih ne izkazuje posameznih postavk o dohodkih in izdatkih, temveč se sklicuje le na proračun iz leta 1922-23 ter na zakon o naknadnih kreditih, ki so se v skupščini ravnokar odobraval ter naštevajo celo vrsto izdatkov, posebej še za ministrstvo za zgradbe in za narodno zdravje.

Že od leta 1919-20, ko je bil predložen prvi državni proračun, pa do današnjega dne smo slovenski poslanci Slov. ljudske stranke jasno dokazali, da naša Slovenija ni pasivna, da veliko več državi daje, kakor pa od nje sprejema. Naglašali smo, da se nas izkorišča na ta način, da se nam nalagajo pač vedno večja in težja bremena v obliki direktnih in indirektnih davkov, naspromptno pa smo pač prav po mačehovsko oskrbovani glede naših najnujnejših gospodarskih, prosvetnih in socialnih potreb. Ta nejednakost gre tako daleč, da celo uradništvo ne dobi svojih zakonito mu določenih dohodkov, kaj še le drugi.

Novi predlog buđetnega provizorija za omenjene tri mesece julij, avgust in september tekočega leta izkazuje:

1. Izdatke na podlagi proračuna iz leta 1922-23 v znesku 1.733.649.357.60 din.

2. Izdatke — tri dvanajstine — na podlagi zakona o naknadnih kreditih v zaokroženem znesku 300.000.000 din., torej skupaj izdatkov za te tri mesece v znesku 2.033.649.357.60 din. ali z besedami: dva tisoč in trideset milijonov ter 649 tisoč in nekaj dinarjev.

Kritje.

To je kljub razmeroma majhni vrednosti našega dinarja ogromna svota, katere finančni minister z dosedanji viri ne more kriti. Ne bomo se za sedaj spuščali v kritično razpravo, v koliko bi se dalo prihraniti na ta in oni način, posebej s pametnim, reelnim gospodarstvom in z restrikcijami v vseh, posebej pa popolnoma pasivnih ministrstev in njihovih panog, hočemo označiti še kritje.

Da se doseže približno ravnovesje med dohodki in izdatki, predlaga finančni minister povišanje vseh direktnih davkov za 30 odstot., posebej pa ogromno povišanje zemljiškega davka za 500 odstot., ali z drugimi besedami, naš kmetovalec bi naj poleg vseh drugih direktnih in indirektnih davkov plačal še šestkratni zemljiški davek.

Z omenjenim načrtom finančnega ministra se že obstoječe neenakosti med Slovenci in Srbi, posebej tudi med slovenskim in srbskim kmetiskim davkoplačevalcem naravnost v geometrični progresiji povečavajo, a zato vsebujejo posamezne postavke o izdatkih za slovenske kraje naravnost smešna malenkostna povišanja za vzdrževanje in povzdigo našega gospodarstva, naše izobrazbe, našega zdravstva in raznih nujnih javnih zadev.

Do sedaj je izkazal državni proračun na zemljiškem davku okroglo 89 do 90 milijonov dinarjev. Ako postane novi predlog fin. ministra zakon, bodo izprešli iz ljudstva na račun zemljiškega davka okroglo 500 milijonov dinarjev! Sedaj bodo menda razumeli vsi tisti tihi in ob strani stoječi brezbrizni ljudje, katere smo v člankih in na shodih dovolj opozarjali, kako sistematično se dela razpoloženje proti kmetiskemu ljudstvu. Menda bodo vsaj sedaj zakričali pa šli v obrambne organizacije, ako so dosedaj stali ob strani.

Kako krivično je povišanje osebne dohodnine za 30 odstot., mi pač ni treba posebej tolmačiti. Če kateri davčni zakon, je ta tako elastičen, da se od leta do leta natanko prilagodi vsem količkah ugodnim fluktuacijam v gospodarstvih naših davkoplačevalcev, povrh pa rigorozna naša davčna oblast in ostudni denuncijanti skrbijo, da plačujemo relativno več, kakor katerakoli pokrajina v naši državi, v kolikor sploh ta davek — imajo!

Samoumevno je, da bomo slovenski zasotniki jasno in odločno povedali, kam vede takšna neenakost in zavestna pristranost v korist ene in v škodo druge pokrajine ter njenega prebivalstva. Zgodilo se je to že pri splošni razpravi v fin. odboru, kjer sva z dr. Kulovcem

v imenu Jugoslovanskega kluba predočila to krivičnost. Še bolj se bo to zgodilo v podrobni razpravi v finančnem odseku in v zbornici sami. Sicer so nam hoteli deloma zavezati usta s tem, da so proglasili predlog kot nujen in bi potem pri splošni razpravi govoril le eden govornik, a zato bomo v podrobni razpravi temeljito naštevati vse pristranosti in krivice, izvirajoče iz takšnega državnega proračuna.

Mi smo globko prepričani, da vodi le ena pot k zadovoljstvu ter pravici in ta je: gospodarska samouprava. Dokler se ta ne izvede, krivic ne bo konec in mi smo obsojeni na gospodarsko izkrvavitev. Kdor hoče naše hiranje in umiranje naj gre med centralistične stranke, kdor hoče življenje in eksistenco, je avtonomist.

Politični položaj.

VELIKA BORBA.

Beograd, 24. junija.

Prihodnji torek, dne 26. junija, se začne v parlamentu zgodovinska borba proti neznošnemu povišanju davkov. Da bodo čitatelji približno znali, kako strašno breme nam hoče naložiti srbski centralizem, navajamo primer. Kdor je plačal do 31. decembra 1920 22.50 K direktnega davka, ga bo plačal za celo leto 1923 1200 K! Po sedanjem vladnem predlogu ne bo za petkrat povišana samo direktna zemljarina, ampak tudi 150%na specijalna doklada bo petkrat povišana. To pomeni za naše ljudstvo strašno izmoggavanje, pravo balkansko plačkanje.

Naši poslanci bodo napeli vse sile, da se prepreči to strašno breme. A kaj pomaga, ko jih je premalo. Ko bi Radič sedaj dospel s svojimi 70 poslanci našim na pomoč, bi ta nesrečni vladni predlog gotovo propadel, ker so celo treznejši demokrati z nami. V tem slučaju bi bilo proti davčnemu predlogu srbske radikalne vlade 180 poslancev, za vlado pa samo 130 z Nemci in Džemijetom vred. Volilci, davkoplačevalci! Zahvalite se Radiču in Nemcem za nove davke!

V Beogradu vlada velikansko zanimanje za prihodnje seje v parlamentu. Treznomisleči radikali in vlada se boji, da bi Slovenci in Bosanci zapustili Beograd. Drugi zopet kričijo, da se nas naj popolnoma z davki eksploatira, a nato amputira.

Srbski centralizem, za katerega so dne 28. junija 1921 glasovali samostojni in demokrati, nas strašno tepe. Edina naša rešitev je avtonomija, posebno finančna samostojnost Slovenije!

— — —
Odnosaji napram Bolgariji. Najprej se je čulo iz vladnih virov, da je Rumunija preprečila demaršo male antante proti novi bolgarski vladi z utemeljevanjem, da pomeni učvrščenje bolgarskega dvora nekako jamstvo za obstoj vladarskih hiš na Balkanu. Potem se je čulo iz Beograda, da se bolgarski car Boris ženi na rumunskem dvoru in da bo postal svak našega kralja ter da bodo tako rumunski, jugoslovanski, bolgarski in grški dvor v ožjem sorodstvu in da misli rumunska vlada tudi na tesno politično zvezo teh držav. Demokratiški tisk, ki je doslej toliko dvorjanil dinastiji, je začel pisati o prodaji Makedonije in državne varnosti za dinastične interese ter po beograjski «Politiki» celo groziti dinastiji po načinu, ki je na Balkanu že davno udomačen in ki je tudi povzročil, da je tako malo srbskih vladarjev končalo svoje življenje naravnim potom in v vsej svoji časti. Radikali se držijo rezervirano, demokratom na razne izpade niso odgovarjali in samo sedaj se kakor v pomirjenju duhov zopet od nekd razglašajo, da vesti o car Borisovi zaroki niso resnične. Kako je to, da demokrati sedaj grozijo dvoru in da radikali sedaj ne rečejo ne bev ne mev, se odteguje razumevanju Slovencev in Hrvatov in za nas je gotovo samo to, da je treba počakati, kako se bo bolgarska pretežna večina postavila proti novemu režimu in glede prej označenega recepta rumunske vlade o novi balkanski zvezi na podlagi vlad. sorodstva, imamo pa, kakor je «Slovenec» že zadnjič povedal, sledeča vprašanja in pomisleke: 1. Ali so dinastične zveze danes velikega ali sploh kakšnega pomena? — 2. Ali so naši državni voljni se z Bolgarijo prijateljsko sporazumeti glede medsebojnih spornih vprašanj? — 3. Ali je Rumunija pripravljena se domeniti z Rusijo glede Besarabije in sploh zasledovati Rusiji prijazno politiko? — 4. Ali ima Rumunija kakšen tajni pakt z Italijo (kajti o tem se je govorilo)? — 5. Ali je Rumunija voljna domeniti se s Poljsko glede nujnega obojestranskega razmerja do Rusije? — 6. Ali so rumunska in beograjska vlada pripravljene temeljito preokreniti svojo notranjo politično centralistično in socialno reakcionarno politiko v smeri proti avtonomizmu? — 7. Ali se moreta Bolgarija na eni in Grčija na drugi strani pošteno dogovoriti s Turčijo glede izhoda na Egejsko morje?

Proti krivični odmeri davkov se je že večkrat oglašil Jugoslovanski klub in na seji fin. odbora glede dva-

najstin je povdarjal poslanec g. dr. Kulovec, da se bodo krivice vsled upeljave novih davkov še znatno zvečale. Novi fin. zakon je najboljši dokaz, da osrednja vlada za potrebe Slovenije nima prav nikakega umevanja. Pri razpravi o naknadnih kreditih je vlada sicer obetala, da bo v proračunu postavila potrebne vsote za Slovenijo, svoje obljube pa ni držala, ker v novem finančnem zakonu ni nobenih postavk niti za šole, niti za ceste, niti za kmetijstvo v Sloveniji. Pač predvideva novi zakon 140 milijonov dinarjev za ceste v Srbiji, za Slovenijo pa niti enega ficka. Govornik dalje odločno protestira proti načinu, da se potom finančnih zakonov razširjajo razni srbski specijalni zakoni na celo kraljevino, kakor na primer določbe o kuluku. Proti takim metodam mora govornik najodločnejše nastopiti. — Poslanec Vesenjaki izjavlja, da bo glasoval proti, ker Slovenci hočemo svojo avtonomijo.

Zvišanje davkov se bo izvedlo tako, da se bo celo breme zvalilo na prečanske kraje. Zemljiški davek se bo šestkrat zvišal in ker je tostran Save vsa zemlja katastrirana, ga bodo vsi plačevali, v Srbiji je pa v evidenci komaj ena šestina ter ni niti govora o zemljiških katastrih. Od teh šestine zemlje se bo plačevalo, vsi drugi se bodo pa smejali. Ako se hoče zvišati osebna dohodnina, potem je predpogoj temu, da se zviša eksistenčni minimum od 10.000 na najmanj 50.000 K, temu primerno pa bi se potem morala spremeniti progresivna davčna lestev. Ali misli vlada, da more tisti, ki z 10.000 K na leto itak ne more en mesec dihati, sploh more še davek plačvati? Nili to nesmiselna avtosugestija ali pa predsodek, da so vsi davkoplačevalci sami državljanski goljufi in sleparji, ki niti približno ne napovedo svojih dohodkov. To se pravi z drugimi besedami, da vlada sankcionira nemoralo davkoplačevalcev.

Antagonizem vlade napram našim dobrodelnim zavodom. Pri razpravi o kreditu za ministrstvo zdravja je govoril v imenu Jugoslovanskega kluba poslanec g. Kremžar. Naglašal je, da kultura ni samo stvar znanja, ampak tudi stvar srca. To se kaže najbolj v skrbi za humanitarne zavode. V Sloveniji je lepo število teh zavodov, ki so vsi zgrajeni z avtonomnim slovenskim denarjem. Pod državno upravo pa ti zavodi leto za letom vidno propadajo, tako, da jih je bilo treba nekaj začasno zapreti. Sploh opažamo v centrali proti vsem humanim zavodom v Sloveniji neki antagonizem. Strokovnjaki iz Slovenije odhajajo drug za drugim v razne kraje, kamor jih minister brez potrebe premešča ali pa zapuščajo službe. Govornik ostro šiba krivdo, ki jo ima na teh nevzdržnih razmerah centralna vlada, ki naravnost bojkotira potrebe Slovenije.

Ministrski cinizem. Ko je eden od poslancev Jugoslovanskega kluba zahteval, naj se izjednačijo plače srbskih in slovenskih orožnikov, je odvrnil notranji minister: «Ako hočejo imeti (slov. orožniki) iste plače, naj gredo v Makedonijo!» — Tega pa minister ne vidi, da je v Sloveniji toliko državnih organov iz Srbije, ki dobivajo za svoje, na videz isto, v resnici pa z mnogo slabše opravljeno delo veliko večje plače od slovenskih kolegov.

Redukcija višjega uradništva. Po beograjskem «Balkanu» poroča «Obzor», da je bil odosedaj v ministrstvu za socialno politiko reduciranih: 7 načelnikov, 15 inšpektorjev in 36 sekretarjev. «Balkan» pravi dalje, da je bilo to reducirano osebje nepotrebno, nekvalificirano ter nesposobno. Ako se bo to čiščenje uradništva raztegnilo tudi na vsa 18tera ministrstva, potem se bo ta redukcija poznala v državni blagajni. Pri pogledu na redukcijsko uradništva nas obhaja strah, da se bo izvedla po «Balkanovem» receptu, ki zahteva, da se čisti pristaše vseh drugih strank, samo radikalov ne. Pripadnost k radikalni stranki je legitimacija za vse . . .

Po svetu.

Monarhistični puč se pripravlja v Albaniji. Vlada v Tirani je naenkrat začela z agitacijo in pripravami, da se princ Wied ali pa njegov sin proglasi za kralja. Za to agitacijo stoji Italija, proti pa nastopajo severni Albanci pod vodstvom Bajram Cura in Ahmet bega Priština. Med ustaši in vladnimi četami so bili že boji in so bile vladne čete, poslani iz Skadra, potolčene. Iz monarhističnega gibanja v Albaniji in pa iz kongresa, ki ga imajo sedaj ruski caristi v Carigradu, se vidi organizirano utrjevanje monarhistične misli na Balkanu, o kateri govori rumunska vlada, in pa tudi to, kam je naperjena. Na rumunskem dvoru so Hohenzollerji, na bolgarskem dvoru so Koburžani, med štirimi vladarskimi hišami se pripravljajo vedno ožje rodbinske zveze in končno morajo še Arnavti dobiti kakega Nemca. Za enkrat hočejo Italijani ustoličiti princa Wieda, ne smeli bi se pa čuditi, če bi poskusili s samim bivšim nemškim cesarjem Viljemom.

Boj med kmeti in bolgarsko vlado. Nova bolgarska vlada je sama in po svojih pomočnikih v inozemstvu ponovno zatrjevala, da nima nobene zveze z makedon-

skimi komiti, sedaj pa njen vojni in notranji minister držita konferenco s komitskim poglavarjem Todor Aleksandrovom glede nastopa proti seljakom, ki so pod orožjem v večjih četah ter se očvrščujejo. Aleksandrov ima zasnovano tudi komitsko akcijo v južni Srbiji, vlada ga je pa pregovorila, naj z njo še počaka ter jo tako dolgo odloži, dokler se razmere v Bolgariji ne uredijo in nova vlada ne utrdi. Tovariš pokojnega Stambolijskega, bivši minister in potem poslanik v Pragi dr. Rajko Daskalov je poslal dosedanjim poslanikom okrožnico, v kateri naznanja, da nove vlade ne prizna in da ostane kot zastopnik bolgarskih republikancev v Pragi dokler v Bolgariji ne bo proglašena republika. Bivši minister za kmetijstvo Obov pa hoče obiskati vlade vseh podonavskih držav ter dokazati zveze, ki jih ima nova bolgarska vlada s pregnanim carjem Ferdinandom.

Francoski pogoji. Francoski odgovor na angleško spomenico glede reparacijskega vprašanja ima te-le točke: 1. Jamstva, ki jih nudi Nemčija za izvršitev izplačil, niso zadostna. 2. Francija je pripravljena spreminiti zasedbo Poruhrja v tehnično kontrolno produkcije, če se Nemčija odpove pasivnemu odporu in ustavi podporo štrajkujočim. 3. Tehnično kontrolno osebje je bilo zavarovano le od malega števila vojakov. Francija bi pomilostila vse obojence pod pogojem, da ti po svoji osvojitvi kontrolnim organom ne bi delali nikakih zaprek. 5. Francija privoli v moratorij za Nemčijo.

Izbruh Etnic. 100 milijonov kvadratnih metrov je požganih, tok lave je vedno hitrejši in je narasel že na 20 m debeline. Mesto Catania je izginilo. Na dosedaj uničenem, prej lepem in rodovitnem zemljišču je živeo okrog 50.000 ljudi.

Izjava Setona Watsona o Rumuniji. Po bivanju na Hrvaškem je odšel angleški publicist g. Seton Watson v Slovaško, kjer se je mudil dalje časa ter proučeval razmere tamošnjega prebivalstva. Iz Slovaške se je napotil v Rumunijo, da si ogleda državo. Seton Watson je pred vojno povsod zagovarjal Rumune ter zlasti nastopal proti Madžarom, ki so zatirali erdeljske Rumune. G. Watson je po prevratu mislil, da se bo začela za te nesrečneže po ujedinjenju z Rumunijo srečnejša doba, pa se je zmotil. Svojo zmoto je priznal pred odlazkom iz Rumunije, ko je podal v Cluyu (glavno mesto Erdeljske) uredniku «Patrie» organa rumunske narodne stranke, katero vodijo Miniu in Vujda-Vojevod, o situaciji v Rumuniji naslednjo izjavo: «Današnja situacija v Rumuniji je dosledno politična in administrativna anarhija in v poskus, da se z nasiljem potlačijo glas narodnega nezadovoljstva. Najbolj nevarno in slabo je, da tlači vlada vso svobodo pod imenom «bojševisma in revolucionarstva.» V Rumuniji so dve možnosti glede upravne ureditve: ali povratak k popolnemu absolutizmu, ali pa sestavi parlamentarne vlade na podlagi svobodnih, narodnih in poštenih volitev. Ker je prva možnost vsled obče evropske situacije, zlasti z ozirom na Rusijo, nemogoča, ostane samo druga. Nikdo pa ne more trditi, da režim, ki je sedaj na vladi, odgovarja drugi možnosti. Sedanja liberalna vlada Bratianu je prišla na vladno krmilo na način, ki je prekoračil teror grofe Tisze, ki ga je svojčas izvršil na Madžarskem. Tisza se svojega terorja ni posluževal proti Madžarom, ampak proti drugim. Bratianu pa terorizira na nečuvnen način brate Rumune na Erdeljskem. S pomočjo madžarske volitvene taktike so se liberalci povzpeli do večine z falzificiranjem volitvenih glasovnic in s tatvino škrinjic. Narodno rumunska stranka, katero vodijo Manin in Vojda je hujše preganjana, kakor iredentistični Madžari, dasi je njen program zelo zmeren in hoče samo ureditev notranjih razmer države, kajti današnja Rumunija, katero nazivajo sami Rumuni «zemljo ...iščiša» drvi v gospodarsko propast. Naslednje izjave Setona Watsona so vsekakor značilne za sedanje razmere v državah, ki so nastale iz bivše Avstrije. V vseh državah vlada skranji centralizem in zatiranje. G. Watson je kritiziral v enaki izjavi centralistične težnje Čehov, ki Slovake zatirajo. Slovaške zahteve po avtonomije so popolnoma upravičene. Naše centraliste bi morala ta obsodba odličnega nevtralnega publicista izpametovati, ker naše razmere se prav nič ne razlikujejo od rumunskih. Mogoče bo Watson o naši državi podal še bolj uničujočo izjavo, kakor pa o Rumuniji.

Dnevne novice.

Novice iz Svečine. Dolga tri leta se je vlekla znana pravda zaradi šulvereinskih hiš in posestev v Svečini. Končala se je vendar z zmago slovenskih kupcev. Zelo žalostno vlogo je pri tem procesu igralo mariborsko sodišče. Našli so se pri tem sodišču nekateri sodniki, ki so šli v boj za Schulverein in Südmark in so razsojali dosledno proti slovenskim kupcem v prid Schulverein in Südmarki. Najbolj se je pri tem odlikoval «slavni» jurist dr. Mulej. Toda hvala Bogu, da niso sodniki, kakor je dr. Mulej zadnja inštanca. Stol sedmorice v Zagrebu je «slavne» mariborske juriste podučil, da se sodnik pri razsodbah ne sme dati voditi od strankarske strasti, ampak, da mora soditi po zakonu in pravici. Dr. Mulej je dobil zaslužen ikcijo. Stol sedmorice je njegovo «salomonsko» razsodbo zavrnil kot popolnoma pogrešeno. Ta razsodba je precej pogorela dr. Muleja, tako da si z njo ni upal na dan. Šele na ponovne urgence je zagledala beli dan. — Tudi svečinskemu šolskemu vodju «narodna» žilica ni dala miru, tudi on si je hotel pri tej pravdi zaslužiti laviorike. Komaj je prišel v Svečino, je že poslal na vladno ognjevitvo vlogo, v kateri se poteguje za Schulverein in njegove najemnike. Seveda se je s tem do kosti blamiral, pa ne samo sebe, ampak tudi tiste, ki so ga poslali sem. Ali ni to prizor

za bogove: demokratski učitelj, nacionalist, orjunc, se na državni meji poteguje za nemškutarje in Schulverein. — Nov hotel se je otvoril v Svečini in sicer hotel «Narodna šola.» Pred kakimi dvema meseci nas je obiskal «visok» častnik, doma baje iz Balkana. Počival je tri dni v novem hotelu. Pa tudi drugokrat večkrat pridejo tuji in dobijo prenočišče v novem hotelu. S tem je gotovo zelo ustrezno, ker se je prej tukaj prenočišče težko dobilo. Čisto gotovo pa ne vem, ali dobi v hotelu «Narodna šola» vsak prenočišče, ali samo tisti, ki je «fant» za to.

Shod tretjerednikov pri Sv. Trojici v Slov. goricah. je preložen s 1. julijem na nedeljo, dne 8. julija. Ob pol 10. uri dopoldne bo slovesna služba božja in slavnostna pridiga, tako jpo službi božji veliko zborovanje članov in članic III. reda iz celih Slovenskih goric in iz Prekmurja. Nastopi več odličnih govornikov in govornic. Shod bo zelo zanimiv. Prosimo dušne pastirje in članice III. reda, da ljudstvo pridobe za veliko udeležbo!

Končni izid proforskega štrajka. «Obzor» poroča: Farnozni proforski štrajk, katerega so hoteli po Pribečevičevim podpihovanju inscenirati «državotvorni» de mokrat in zaplesti v stavko celotno uradništvo, se je končal takole: do sedaj so že vsi profesorji, ki so ob času štrajka podali ostavko in zaprosili za penzijo, umaknili svoje prošnje ter izjavili, da bodo ostali še nadalje na mestih, kjer so bili pred stavko.

Delegacija ministrstva financ v Ljubljani javlja: Trafikantom je pod kaznijo prepovedano, oddajati tobačne izdelke vsake vrste otrokom in mladini (osebam, ki niso še prekoračile 17. leta). Na to prepoved se opozarjajo v interesu pobijanja nikotinizma med mladino trafikanti in občinstvo. Kadilci naj torej ne pošiljajo otrok in mladine po tobak, ker morajo trafikanti ne glede na to odkloniti izdajo tobaka takim osebam.

Občni zbor celjske podružnice SDZ se vrši dne 29. t. m. ob 9. uri v Mahničevi sobi v Celju. Tovariši in tovarišice, udeležite se ga polnoštevilno, da se pomenimo o važnih stvareh. — Predsednik.

Kako pobirajo po poročilu «Obzora» v Črnigori harač (turški davek). V črnogorsko selo je prišel finančni uradnik in izdal naredbo, da morajo občani plačati od pašnikov davek v znesku 50.000 din. Ti pašniki so samo golo skalovje, priprosti narod nima denarja, da bi plačal tako visoke davčne svote, a se je tudi protivil, ker je dosedaj plačeval samo 32.000 din. Ker pa niso seljaki takoj plačali zahtevane svote, so začeli finančni organi pleniti. Pri pogledu na plenitev se je narod pobunil in pobune se je ustrašil tudi finančni uradnik. Izjavil je seljakom, da je letos ta davek radi tega tako visok, ker so zvišane dijete zanj in za njegove pandurje in drugo pa znesejo obresti za šest mesecev. Narod je zahteval od uradnika pismeno potrdilo, da je davek previsok, neupravičen in da seljaki nimajo denarja. Uradnik je izstavil to potrdilo, nakar se je pomiril narod. A komaj se je ta finančnik vrnil v Nikšič, so proglasile oblasti to vas kot protidržavno, alarmirale orožništvo po Črnigori in hajdi z oboroženo silo nad te seljake. Orožniki so pobrali seljakom vse, kar jim je prišlo pod roko, dokler ni bila dosežena svota 50.000 din. Črnogorci pravijo, da v očigled vsestranskem pomanjkanju in že dveletni lakoti v Črnigori niti turški paše niso pobirali harača s tako brutalno silo kot sedanja finančna oblast v Nikšiču.

Iz beograjske pisarne. «Beograjski dnevnik» prinaša sliko urada v Beogradu pod naslovom: «Gospod in čreda», kjer karakteristično slika razmere v uradu beograjskega višjega uradnika. Po njem izgleda delovanje urada takole: Ob osmih zjutraj: Na temnih hodnikih pred pisarno nekega višjega državnega uradnika se gnet množica, ki še vedno narašča. Med ljudmi tekajo uradne sluge, jih pehajo sem in tje, češ, da so jim na poti, ker imajo veliko dela. Sedaj namreč začenjajo snažiti pisarne, brisati prah in urejevati razmetane akte, Nesrečni ljudje čakajo, prerivajo se, da dobijo kako boljše mesto. Oni so prišli sem že davno pred 8. uro, držeč se načela: Bolje, da čakam jaz na njega, kakor on na mene. Vsi s strahom v srcu upirajo oči na vrata pri vhodu, kjer bi se morala pokazati postava visoke zveri, na katero čakajo. Nazadnje, okrog 9. ure, se pojavi dostojanstvena postava načelnika urada pri vhodu. Prezirljivo viha nos, ko opazi množico, ki ponižno čaka na njega mogočnika in se mu do tal klanja. Ker je prehod za gospoda načelnika vsled njegove obilnosti nekoliko ozek, prifrče od vseh strani sluge, ki delajo prostor načelniku, kričeč nad ljudmi: «Pa umakni se, živina, kaj ne vidiš, da gre gospod!» In gospod, ki dostojanstveno stopa za slugom, dodaje mrmrajoč: «Da, da, živina!» Samo on je tukaj gospod. Potem izgine v pisarno in do 10. ure čita časopise in pije črno kavo. Od 10. do 11. ure obide pisarne, da vidi, kaj delajo uradniki. Potem gospod načelnik parkrat zakašlja, si obleče površnik in hoče oditi. Sluga, ki je preje pobral od ljudi bakšiš, ga s strahom opominja, da čaka pred vrati publika. Naj pride jutri, se zadere uradnik, kaj ne vidi, da imam posla. Potem dostojanstveno odjadra skozi vrata. To se ponavlja vsako jutro, kajti gospod načelnik je tako milosten, da sprejema stranke po navadi samo enkrat na teden in to ravno istega dne, ki si ga sam izbere. Nesrečni ljudje se morajo prerivati včasih od ponedeljka do sobote vsak predpoldan, predno jih gospod načelnik sprejme v avdienco. In to se vrši v vseh uradih. Ti višji uradniki so poleg tega po navadi zabiti, kakor kanoni, ker nimajo niti najpotrebnejše predizobrazbe. Na njihova visoka mesta jih je spravilo samo partizanstvo.

Kako se stopa z morilci Hrvatov? Teror nad hrvatskim prebivalstvom v Bosni vedno bolj raste. — Orjunci in Srbi direktno tekmujejo med seboj, kdo bo

bolj zatiral in preganjal hrvatsko misleče prebivalstvo. Tega preganjanja se izogneš samo, če postaneš radikal. Zavedne ljudi pa ubijajo, da bi s tem preplašili ostale. Dne 13. t. m. so na ta način spravili s pota v Travniku Hrvata, ki ni hotel izdati svojega prepričanja. Umor je izvršil poznani ubijač Risto Mirković. Prišel je v gostilno Hrvata Muške Saloma. Najprej je napadel Salomovo ženo, češ, gostilno sme imeti samo Srbin, ne pa tatinski Hrvat. Potem je izvlekel samokres, ter ustrelil proti delavcu Babiču brez razloga. Ker ga ni zadel, in se mu je ta umaknil, je ustrelil dvakrat na ravno došlega trgovca Niko Pelica, o katerem je že dalje časa govoril, da ga bo ubil. Njega ni zadel, pač pa dva Hrvata delavca, ki sta stala za njim. Pelic je pobegnil na cesto, zločinec pa za njim, venomer streljajoč na njega. Hoteč rešiti Pelica, je prihitel na cesto Mujko Sinanović, ki je hotel Mirkoviča pomiriti. Ta pa se je obrnil proti njemu, ter ga ustrelil. Ko se je žrtev valjala v krvi na tleh, mu je nastavljal samokres na glavo ter ga z drugim strelom usmrtil. Razjarjeno ljudstvo je preganjalo morilca, ki se je s težavo rešil v vojašnico. Stražnik pri vratih je mirno pustil morilca skozi, zadržal pa je ljudi, ki so ga hoteli prijeti. Prihitela je policija in vojaštvo, pa ne za to, da primejo zločinca, temveč, da razženejo ljudi. Morilec je prišel še le čez kako uro iz vojašnice. Pred vojašnico so ga pričakovali komandant mesta, polkovnik Tosić, sreski poglavar in komandant policije Galac. Pa ne zato, da ga zgrabijo, temveč, da mu podajo roko. Potem si je Mirković ogledal svojo žrtev. Ko se je v spremstvu svojih prijateljev še na trgu našetal, so ga milostno povabili v zapor. Tam se mu godi zdaj kakor turškemu Bogu. Ima vsega, kar mu srce poželi, prijatelji ga hodijo tolažiti, češ, saj ne bo tako hudo, naša stranka te bo že osvobodila.

Jugoslovanski zdravnik in živinozdravnik. Nekega Črnogorca so imenovali za provincijalno mesto v Bosni za občinskega zdravnika. Ta novoimenovani lekar ima tri gimnazije, kurs za «Feldscherje» ter kvalifikacijo «mučnika.» O načinu njegovega zdravljenja pišejo hrvatski listi: da pušča ljudem kri na robove kot v Rusiji, a pljučnico zdravi na zelo originalen način in ta je: Ko doseže na pljučnico bolani bolnik največjo vročino, ga tira v sneg in ga zagrebe vanj. Da ljudje pri tako originalnem zdravljenju umirajo, o tem ne vodi nikdo računov. Tega lekarja nazivajo vsi za doktorja in bo menda kot agilen agitator pri prihodnjih volitvah dobil vse za doktorat potrebne dokumente in to brez sposobnosti. Med tem, ko leči ljudi špecialist s tremi gimnazijami, se postavljajo na mesto veterinarjev pisarji. V Veliki Kladuši v Bosni je bil odpuščen iz državne službe radi denunciacije za časa volitev veterinar in sedaj nima celi okraj, ki je imel pod Avstrijo dva veterinarja, niti enega. A g. šef veterinarstva Djurić je prišel do prepričanja, da zamorejo opravljati službo veterinarjev tudi navadni pisarji in nastavlja pisarje kot — živinozdravnike.

Zakaj se ljudje pobijajo? Anton Marino, čevljarški pomočnik v Zagrebu je silil svojega druga Stevo Kobilšeka v neki gostilni, da gre z njim «šnopslat» za vino. Ker Kobilšek ni hotel igrati, ga je sunil Marino s čevljarškim nožem dvakrat v trebuh, enkrat pa v roko, ter ga zelo nevarno ranil. Kobilšeka so prepeljali v brezupnem stanju v bolnico.

Iz Maribora.

IZ SEJE OBCINSKEGA SVETA

dne 22. junija 1923.

Župan poroča o avtomatični telefonski postaji, ki bi jo Maribor lahko dobil, ako intenzentni spravijo sku paj 5000 dinarjev. Tudi občino zanima ta postaja, zato bodeta v dotičnem odboru občino zastopala gospod župan in obč. svetnik Roglič.

Nato se začne gospod župan zagovarjati in prati proti predbacivanjem dr. Leskovarja v prejšnji seji. Dr. Leskovar je namreč v neki tajni seji mestnega sveta ostro nastopil zoper mestnega uradnika Ježa, češ, da v uradnih urah hodi okoli, da ga večkrat ni v uradu, sploh, da ne vrši svojih dolžnosti, župan Grčar bi bil moral celo zadevo vsestransko preiskati. Mesto tega pa župan Grčar ni imel nujnejšega posla, kakor Ježu izročiti podatke iz tajne seje z naročilom, da toži dr. Leskovarja. Dr. Leskovar je radi tega ostro prijemal župana, ki s takim ravnanjem daje potuho brezvestnemu uradništvu, Gospod župan se je sicer pral, a opral se ni, kajti dejstvo je in ostane, da je izročil Ježu podatke, ki jih je izvedel v tajni seji.

Časnikarji v Mariboru.

Mariborski novinarski klub se je obrnil na župana s prošnjo, da mariborska občina uljudno povabi novinarje v Maribor, ki bodo imeli v začetku avgusta svoj kongres v Ljubljani. Pri tej priliki naj občina z drugimi faktorji pogosti in prenoči 150 novinarjev. Občinski svetnik Roglič bi rad sicer imel novinarje v Mariboru, pa občina nima para. «Zato predlaga, da naj občina žrtvuje za novinarje 3000 din. Dr. Jerovšek pravi, da moramo biti previdni. Ako občina povabi novinarje v Maribor, bo nosila tudi vse stroške okroglo 20.000 D. Zato si novinarje povabijo mariborski novinarji sami in naj jih preskrbijo kakor hočejo, občina pa naj da prispevek. Tudi dr. Sernek je tega mnenja. Zato dobijo novinarji 3000 din., druge stroške pa naj krijejo kakor morejo. Sicer pa najbrž ne bo nič iz tega, kajti med mariborskimi novinarji se nahajajo pretepači in denuncijanti, kakor n. pr. g. Rehar, Reja itd., katerim menda novinarji ne bodo sledili.

Nato preide občinski svet k glasovanju o Valjakovem vrtu pri gradu. Dr. Sernek predlaga, da se ta Va-

Ijaku dovolji za pet let proti najemini 3000 din. Pri glasovanju pa Valjakov vrt propade. Takoj potem se začne kreg in prepir med socialisti in demokrati. Dr. Sernec se pritožuje, da je baje neki list (socialistični) pisal, da so demokrati občinski svetniki zastopniki pihi pri Valjaku na račun vrta. To trditve odločno zavrača, češ, da on vse plača, kar popije. Tudi dr. Mulej je bil hud in je rekel, da bo odložil mesta v vseh odsekih, če se bo tako pisalo. Socialisti so se prestrašili te groznje, kajti brez demokratov nimajo večine. Zato silno lepo božajo gospode demokrate in prosijo odpuščanja z obljubo, da bodo zanaprej še bolj pridni.

Dr. Mulej poroča o nastavljenih pogrebnega zavoda, ki prosijo za 35%no povišanje plače. Po poročilu ravnatelja Gerbaca predlaga odsek, da se nedeljsko delo plača za 100% dražje. Bahun, ki vse bolje ve in zna, pa začne razlagati, da Gerbacovo poročilo ni pravilno in resnično ter predlaga, da se zviša nastavljenecem plača za 30%. Dr. Jerovšek pa temu nasproti stavi predlog, da se naj uradno preišče, kdo ima prav, ali ravnatelj Gerbac ali pa vsevedni Bahun. Bahun se zaradi tega seveda silno ujezi nad dr. Jerovšekom, ki pa ga s tako odločnostjo zavrne, da Bahunu sapo zapre.

Poročal je še nato dr. Sernec o mestni električni napravi. Poročila pa ni končal, ker še odsek ni predelal kritike in nasvetov g. inženjerja Turnška iz Ljubljane, ki je celo napravo pregledal.

Za tem sledi tajna seja.

Preiskave na mariborskem magistratu zoper uslužbenice se vedno bolj množijo. Če bo šlo tako naprej, bo kmalu polovica uradništva v disciplinarni preiskavi. Zdaj zopet krožijo po mestu vesti o raznih aferah, v katere so zapleteni uradniki od najvišje do najnižje sorte. Res lep red mora vladati na magistratu pod županom Grčarjem! Seveda, če župan sam pride v urad šele ob pol 11. ali 11. uri in zopet odide v pol uri, potem se ne smemo čuditi, da so tudi uradniki začeli posnemati svojega šefa v tem, da tudi pridejo prepozno, ali pa da gredo med uradnimi urami pijančevati. Metle bo treba, pa ostre in odločne!

Magistratni uradnik Kocjan, ki je bil že dalje časa suspendiran, je odpuščen iz službe. — Magistratni uradnik Hojan je premeščen k stanovanjskem uradu.

Atentat na pisarno dr. Orosel-a. V soboto ob pol treh zjutraj je bil izvršen bombni atentat na odvetniško pisarno dr. Orosela v pritličju Aleksandrove ceste 13. Službujoči policist je šel ravno mimo Turadove trgovine, ura je odbila pol tri, ko se je začel silen tresk. Na cesti razven policista ni bilo žive duše. Misli se, da je bil napad izvršen od zadaj in naravno ter umetno se širijo o njem razjrazličnejše vesti. V pisarni je pisalna miza na drobne koščke razbita, razbito je tudi ostalo pohištvo, akti raztrgani in razmetani, škoda zelo velika in prebivalce nad pisarno so obvarovale samo železne traverze v stropu. Po silnem učinku je sklepati celo na kak peklenski stroj, ki bi bil lahko položen pod preprogo iz medvedje kože pred pisalno mizo. Koščeki in dlaka te kože se vidi vsepovsod, ni jih pa videti v izdolbini, ki je nastala baš na mestu, kjer je poprej ležala preproga. Če bi bila bomba vržena skozi okno in bi slučajno padla na preprogo, bi morali biti preprogini ostanki seveda v glavnem na mestu eksplozije. Sicer se bo pa iz drobcev moralo ugotoviti atentatorsko sredstvo. To se doslej še ni zgodilo in celo iz policijskih ust smo slišali zelo smešne trditve o — šrapnelu. Namen odvrčanja od pravih krivcev je pa očitno iz pisave «Tabora» in «Jutra», kjer se govori o šrapnelnem ožigalniku, ki naj bi ga dr. Orosel imel za papirni utež, ali pa celo o orožni zalogi v pisarni poleg bajke o vojaku, ki naj bi prišel na dopust ter se maščeval nad advokatom radi neke tožbe. Značilno je pa tudi to, da prvi list še pred kako obtožbo brani orjunce, dočim «Jutro» o tem ne govori ter samo navaja, da neka verzija sumniči Orjuno. — Za razsodne in trezne presojevalce tega napada je pa na vsak način potrebno, da ne pozabijo, kdo je bombne napade uvedel v Jugoslaviji in kdo je zlasti Maribor osrečil z raznimi nočnimi in dnevnimi izgredi, ki se pa po «Taboru» vedno nalagajo na čisto nedolžno in slučajno plat. V razgovorih o atentatu se vzbujajo spomini tudi na to, kar so poprej Nemci delali proti Slovencem, samo to je, da poštena javnost ne sme pozabiti, da se je tedaj operiralo s tinto in kamenjem, da se ni nastavljal peklenskih strojev, ki bi razmesarili lahko celo nedolžno osebo in hišno prebivalstvo in če kdo tudi zagovarja politiko revanše, ki pa ni ne lepa in tudi ne koristna, vendar ne smemo dopustiti, da bi jo narekovali in vodili kaki orjunci, ki se eden za drugim razkrivajo kot najgrši zločinci ter radi zločinov izven orjunske akcije romajo v zapor. Odvrčanje suma od teh tipov je pač naravno delo orjunskega žurnalista, ki v svoji močni družbi pretepa urednika-invalida ter se potem pri sodnji zagovarja z — nervoznostjo. Feig und verlogen — to je nemško kratko označilo orjunskega dela. Poštena javnost se tega zaveda. Ko se je govorilo o strokovnjaški ugotovitvi atentatorskega sredstva in ko se je izkazalo, da g. ing. Mohorčiča, ravnatelja kemične preizkuševalnice ni doma, se je oglašil neki hudomušnež ter predlagal naj se pokliče njegov asistent dr. Cazafura, ki bi bil za to stvar gotovo strokovnjak v mnogih ozirih. Drugi zopet predlagajo, naj se čaka do prvega povišanja in odlikovanja pri Orjuni in prvi novi vitez zelenega zmaja naj se zgrabi. — Torej, bomo videli, kaj še bo, kako sposobni so naši kriminalistični in drugi strokovnjaki in kako bo učinkovala 20tisočkrona nagrada, ki jo je razpisal g. dr. Orosel za izsleditev.

Končno! Stol sedmorice v Zagrebu kot najvišje sodišče je te dni izrekel, da so sodni zbori I. stopinje izključno kompetentni za tiskovne pravde. Ta odločitev

je za iščiščenje našega po klerikalnem in narodno-socialnem časopisju okuženega političnega ozračja dalekosežne važnosti. Klerikalnim in drugim tatov osebne časti bodo odslej sodili objektivni poklicani sodniki, in ne več porotniki, katere so si klerikalni obrekovalci večkrat vedeli dobiti že pred razpravo na svojo stran, kakor dokazuje zgodovina neke tiskovne pravde v Mariboru. — Ravnokar navedene besede je objavil «Tabor» 21. aprila 1922. In samo «Tabor» je doslej kot tat osebne časti imel večkrat priliko okusiti bridko kompetenco sodnih zborov I. stopinje glede tiskovnih pravd. Da bo gospodom uzmovičem časti krog «Tabora» v demokratsko-orjunskem taboru postalo radi zločina častikraja malo bolj toplo pri sedanjem hladnem vremenu, jim bomo osvežili ta le sicer dobro znani slučaj: Beograjski list «Balkan» je leta 1920 prav na balkansko podol način obdolžil gospoda majorja Grebena takrat pri 45. pešpuku, da je on za časa avstrijske okupacije izpulil jezik nekemu Srbu Milanu Zariču. Lis tje gospodu majorju očital še druge izmišljotine in gospod major je tedaj takoj tožil «Balkan» in Zariča. Do obravnave in obsodbe je prišlo še le pred nekaj dnevi v Beogradu. Sodišče je dognalo, da je bil Milan Zarič za časa avstr. okupacije kot Srbin največji lopov, ki je goljufal svoje sorojake za živino ter živež in jih ovajal avstrijskim oblastem. Radi medvojnih zločinov so obsodili Zariča na 20 let robije (težke ječe) in radi pisave v «Balkanu» pa na tri mesece ječe in na poravnavo vseh pravnih stroškov. Kakor hitro je zaznal Zarič za obsodbo, je dezertiral na Dunaj, odkoder ga pa bodo eskortirali v Beograd v glavnjačo. No, slučaj major Greben-Zarič je postal znan v Mariboru in so se ga radi stanovanjskih zadev poslužili ljudje pri «Taboru», trgovski nastavljenec Černetič in veletrgovec z železnino g. Lenard. Kratko in malo «Tabor» je očital g. Grebencu isti zločin kot «Balkan» in pisavo «Tabora» sta potrdila s svojima podpisoma g. Lenard in Černetič. G. major je tožil skoro pred dvema letoma «Tabor», Černetiča in Lenarda. Da se je cela zadeva zavlekla tako na dolgo, je kriv policajdemokratski sodnik Vrabl, ki je kot tozadevni preiskovalni sodnik sedel na aktu in ga je odposlal v Srbijo šele po dolgem dreganju. Gospod «Taborov» mučenik se je po treh letih odkril kot zločinec I. stopnje, ki bi spadal samo še v mariborsko Orjuno, akt o njegovi obsodbi že roma iz Beograda v Maribor in ista kazen kot je zadela radi najpodlejšje častikraja g. mučenika z jezikom, Zariča, čaka gospoda odgovornega urednika Ozima od «Tabora», g. Černetiča in veletrgovca g. Lenarda, ki je seveda orjunc. Tokrat pa gospodje radi časti kraja vašega zločina ne boste opravičili s par tisoč dinarji, ampak z zaporom, pa četudi ste orjunci in bogataši prve stopnje. «Končno», torej po več letih bo imel «Tabor» in njegovi dopisniki priliko poiskusiiti objem vražjih krempljev, katere je namalal v svoj predal 21. aprila 1922. Počasi — pa končno še par tako dragocenih in dolgovernih pravd kot bo ravnokar omenjena, pa bo tudi Lipoldu in Petovarju zmanjkalo cvenka za plačevanje častikrajnih glob.

S tatvino pri špediciji «Balkan», izvedeni po orjunski dvojici Anton in Ivan Hlebš, je oškodovan gotovo tudi nekdanji prvi državni pravdnik g. Verderber, ki živi sedaj v Gradcu. Ko se je leta 1920 preselil, je izročil špediciji «Balkan» dva zaboja knjig ter raznih važnih starinskih predmetov v odpremo. Od teh zabojev je dospel samo eden v Gradec, drugega so pa našli skoraj leto pozneje še pri «Balkanu» — napol praznega. Eden od sedaj razkritih tatov Hlebšev je bil tedaj zaslisan kot prič in je izpovedal, da je v zaboji enkrat videl knjige, da jih pa ni bilo več, ko se je drugič na zaboj zopet tako slučajno spomnil. Potem je cela zadeva zaspala in Hlebš je lahko še marsikaj tako slučajno videl in ukradel, dokler špedicija ni dobila bistrejših oči, ki so ga tudi pod orjunsko-akcijsko vnemo in krinko spoznale za tatinskega zločinca ter poslale kamor spada.

Minister dr. Kukovec na intervencijo! Ko je pred mesci zaprla policija orjunske «omladince» s 57letnim Škerjancem vred, je takoj dvignil minister dr. Kukovec težke ude svojega nesrečnega rojstva in šel na sodišče zahtevati izpustitev omladincev iz zaporov, češ, da so razbili tiskarno v razdraženem nacionizmu, ki je tukaj ob ogroženi meji odpustljiv. Sedaj pa sedita pod ključem zopet dva najagilnejša orjunska omladinca — brata Hlebš radi zločina tatvine, ki sta ga tudi zagršila v preveč razgretem nacionizmu in bi bila dr. Kukovecova dolžnost, da se potegne za njuno svobodo. Ako je dr. Kukovec posredoval za navadne nacionalistične razbojnike, zakaj bi ne za omladinske tatove, saj so vendar oboji policajdemokratska omladina in razbojnik ter tat sta si navadno glede zločinske stopnje brata. Torej, g. minister, tatinska brata Jovo in Zvonko Hlebš čakata na vašo častljivo ministrsko intervencijo! A žalostno pa vendar je, ako obdrži voditelj-minister v svoji stranki še samo take tipe, s katerimi imata neprestano opravka policija in sodišče.

Spet ena o orjunski poštenosti. Komandant akcijske čete mariborske Orjune je bivši avstrijski in tudi jugoslovanski narednik ter upravnik «Tabora» Reja. Za časa vojne je služil Reja kot računski podčastnik pri 8. lovskem bataljonu. Tamkaj je «izgubil» 2000 K eraričnega denarja in radi te «izgube» je moral črno sabljo zamenjati s puško in se preseliti od trena v strelni jašek. Tudi kot jugoslovanski narednik g. Reja ni znal ločiti med svojo ter erarično lastnino in znajo gospodje komandirji glede tega poglavja o Reji povedati marsikaj. In kako je bilo s poštenostjo Reje pri stanovanjskem uradu, pa je javnosti itak znano. In sedaj po tako zmešanih pojmih o lastni in tuji lastnini se je usidral g. preiskušeni nepoštenjak Reja pri «Taboru» in v Orjuni, ki sta zanj edino dostojna in njega vredna

družba. Ako bo g. Reja v kratkem času delil usodo tatinskih bratov Hlebš, se javnost ne bo čudila, saj je vendar poveljnik orjunskih razbojnikov in tatov!

Več mariborskih orjunciev se je odtegnilo vojaški službi s pobegom v Italijo. Smo že javili, kako je marsikateri orjunc utekel vojaški dolžnosti s tem, da je odlagal z opcijo za našo državo. Vojni okrug mariborski pa je pri zadnjih pozivih dognal, da je sfrčalo v blaženo italijansko domovino nekaj takih orjunskih junakov, ki so optirali za Jugoslavijo, a pri vpklicu je morala policija izjaviti: Se je preselil iz Maribora v Trst. Bomo objavili imena teh junakov, da bo javnost lahko videla tudi praktično jugoslovanstvo teh orjunskih junakov.

Pravi tip vojnega dobičkarja stoji v osebi hišnega posestnika in izvoznicarja Blaža Kamenška pred sodiščem po § 104. Možakar misli, da se morajo pred njegovim lahko pridobljenim denarjem vsi plaziti po koljenih in da bi se morale zanj tudi postave prikrojiti. V hiši ima poleg hišnika, ki je seveda silno izkorisčen, še tri stranke: dva učitelja in eno javno nameščenko in ker stanovanjski urad okrajnega glavarstva ne pripusti, da bi jih protipostavno metal iz hiše, gre in ozmerja stanovanjski referat, da ima «slamo v glavi», ker noče zadovoljiti njegovi veličini. Stranke pa neugnano šikanira ter tožari eno za drugo, ali vse tri skupaj, da si že več mesecev teden za tednom kar kljuko podajajo na sodišču. Tudi sosedi, ki še z nikomur ni imela kakega spora, je kar na lepem obtožil kršitve posesti in ko je sodnijska komisija ugotovila neosnovanost tožbe, je bil pa tako predrzen, da je sodniku očital nekako pristanost in se bo najbrž še enkrat srečal s § 104. Potrebno je, da oblast zavaruje svojo avtoriteto pred oholo vojno dobičkarjo in če za ubogo uradniško paro drugega nima, naj jo vsaj štiti pred takimi zdražbarji. Možakarja najemniška organizacija že pozna, spoznati ga pa mora tudi hišnoposestniška, da ji ne bo napravil kake sramote, ker, — čast komur čast, — v Maribora gotovo ne bo hišnega posestnika, ki bi bil njemu enak ter tako postopal napram strankam in oblasti, ki je vezana na obstoječe prepise.

«Klerikalna vzgoja.» Pod tem naslovom skuša neka podla oseba v nedeljskem «Taobru» oprati svojo umazano preteklost s tem, da blati g. Šulerja, stavca v naši tiskarni ter očita njegovemu bratu krajo nekkih strojev, kar pa se mu ni posrečilo, ker alibi g. Šulerja jun. je dognan. Pomnite, g. Štoka, da vse blato, katerega ste vrgli na g. Šulerja, lahko v najdoglednejšem času pade na vas; — kajti kdor krade čast in poštenje, ta krade tudi imetje. Ta pregovor se je že neštetokrat uresničil ravno pri vašem tako «sijajno» odgojenem sinu.

Višji tečajni izpit (matura) na drž. realki v Mariboru je bil končan dne 23. junija. Ustnega izpita so bili oproščeni trije: Vatovec Bogdan (Slovenec), Jawurek Fridrih in Soukup Marjeta. Na podlagi ustnega izpita so bili spoznani za zrele in sprejete za tehniško visoko šolo ti-le Slovenci: Kuharič Boris, Magilca Miroslav, Martelanc Aleksander, Namorč Julij, Pošinger Jakob, Schneider Franc, in drugorodci: Brunnstainer Rudolf, Kohot Alojzij, Kohot Karel, Krainz Alojzij, Lang Kurt, Scherag Franc, Worsche Karl. Dva kandidata ponavljata v jeseni izpit iz dveh predmetov, en kandidat je bil zavržen na podlagi pismenega izpita za celo leto.

Krščanska ženska zveza v Mariboru priredi v nedeljo, dne 8. julija t. l., romanje na Ptujsko goro. Južna železnica nam je dala na razpolago poseben vlak in dovolila polovično vožnjo. Vlak odhaja iz Maribora ob 5. uri 10 minut ter je ob 6. uri pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Ob prihodu na Ptujsko goro je takoj tih sv. maša s skupnim sv. obhajilom. Ob pol 10. uri slovesna pridiga (č. g. p. Živortnik), nato slovesna sv. maša. Po končanem cerkvenem opravilu se vrši na prostem pred cerkvijo žensko zborovanje. Popoldne ob dveh sklepna pridiga in nato pete litanije. Ob pol štirih odhod na postajo. Članice, ki se nameravajo udeležiti romanja, dobe vozne karte pri tajnici K. Ž. Z v Mariboru, gđ. E. Kočijaž, Cankarjeva ulica št. 8.

Šolska razstava na dekliškem zavodu «Vesna» je po daljšana do 27. t. m.

Izpričevala za obrtno-nadaljevalno šolo. Vodstvo obrtno-nadaljevalne šole pozivlja tem potom vse delodajalce, naj napotijo svoje vajence in vajenke, da dvignejo svoja izpričevala, ki še leže pri mestnem šolskem svetu na Slomškovem trgu. Ker se bo moralo že kmalu začeti z vpisovanjem za novo šolsko leto, je nujna potreba, da ima vsak vajenec in vsaka vajenka svoje izpričevalo v rokah.

Za svojo družino vzamem izključno le Vaše testenine, priznal je eden največjih trgovcev z delikatesami v Trstu potniku tovarne testenin v Ilirski Bistrici. Mož, ki pozna in ima na razpolago najboljše izdelke, ve, kaj je dobro.

Prijeten in jajčast okus je znak testenin «Pekatete.» Ako jih kuharica skrbno pripravi, je ni boljše jedi te vrste.

„KORANIT“
najboljši material za pokrivanje streh; prevzamem tudi črnopokrivaška dela, strehe iz lesnega cementa in strešne lepenke. Skladišče: Maks Ussar, Gregorčičeva ulica 17, Maribor.

Domača šivilja se priporoča p. n. gospem in gospodičnam. Krekova ulica 4-II, pri g. Maier. 365

Močnega mesarskega učenca sprejme takoj Albert Achtig, mesar v Mariboru. 367

Kumno, janež, rdečo deteljo, lipovo cvetje, suhe gobe itd. plačuje najbolje Sever & Komp., Ljubljana. 349 5-3

Za birmance Velika izbira gotovih oblek po nizki ceni priporoča I. VEZJAK, konfekcija, Maribor, Vetrinjska ulica 7. 352

Širite „Stražo“!

Najcenejše in najuspešnejše

oglašujete

samo potom

Oglasnega zavoda

Voršič,

Maribor, Slomškov trg 16.

Pojasnila brezplačno!

Vozni red, veljaven od 1. junija 1923 se dobi v Ciri-
lovi tiskarni. Cena komadu 1 dinar, po pošti 40 par več.
Poleg južne železnice so objavljene še sledeče proge:
Celje—Dravograd, Ljubljana—Kamnik, Ljubljana
Jesenice—Trbiž, Kranj—Tržič in Jesenice—Bohinjska
Bistrica. Priporočamo ga zlasti turistom, ker zavzema
vsled svoje ročne oblike jako malo prostora.

Molitvenik, najlepši in najcenejši, je dr. Zdešarjevo
«Navodilo za pravo pobožnost do Matere božje.» V tej
knjižici sta dve sv. maši. Cena vezanemu izvodu 6 din.,
po pošti 1 din. več. Dobi se v Tiskarni sv. Cirila v Ma-
riboru, pri Slogi v Ljubljani na Poljanskem nasipu 10,
in po drugih knjigarnah. Kdor kupi skupaj vsaj 10 iz-
vodov, dobi 25% popusta. 361

Dva stroja za rezanje sena in slame

(Futterschneidemaschine) sta po zelo nizki ceni napro-
daj pri Jakobu Zagode, Tržaška cesta 5. Maribor. 368

Spodnještajerska ljudska posojilnica

v Mariboru, Stolna ulica števil. 6, r. z. z. n. z.

obrestuje od 1. novembra 1922 navadne hranilne
vloge, katere se zamore vsak čas dvigniti

po 5%

Vloge na trimesečno odpoved po 5 1/2%, večje
in stalnejše vloge po dogovoru od 6% do 6 1/2%.

939

Naznanilo.

Po noči od 22. na 23. junija 1923 je
bila vržena bomba v našo pisarno in je nam
bila prizadeta velika škoda.

Izjavljamo s tem, da plačamo istemu

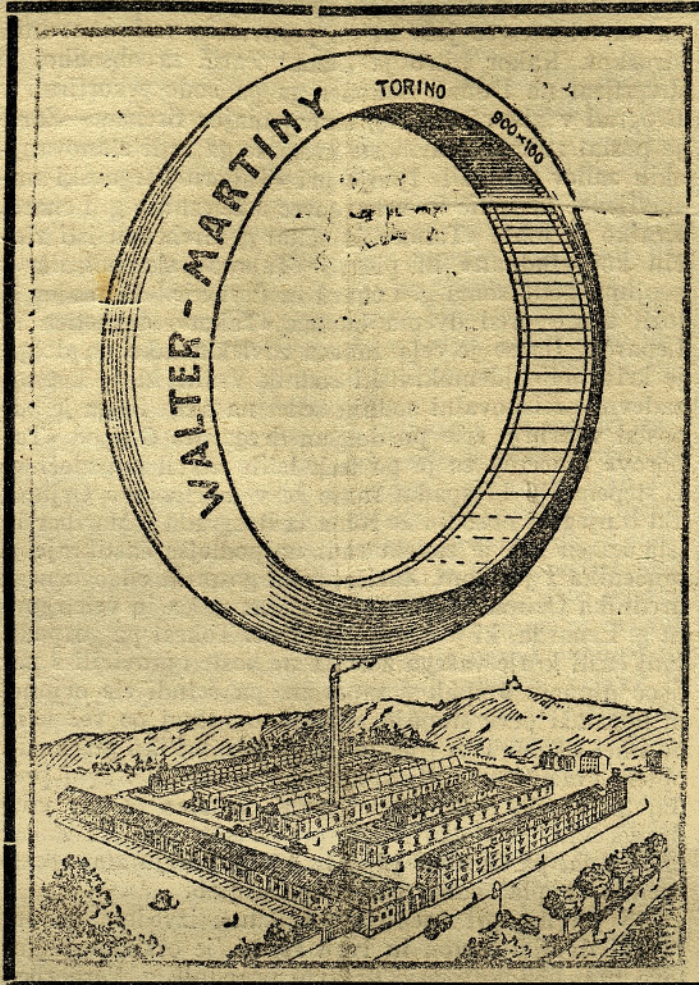
20.000 kron,

ki je v stanu, nam naznaniti takšne okoliščine,
na podlagi katerih pride do sodnijske obsodbe
storilca.

Maribor, dne 23. junija 1923.

Odvetniška pisarna

dr. Oskar Orosel - dr. Oto Blanke.

„Svetla“

d. d.

PODRUŽNICA MARIBOR

Gosposka ul. 20. Telefon št. 133

Tevarniška zaloga polnogumijastih obročev, pnevmatika
in vsake vrste tehniških gumijevih cevi, auto-
delov in vsakovrstnega auto-materijala.

V centrali na razpolago:

Stiskalnica za montiranje polnogumijevih
obročev.

Velika zaloga elektro-materijala.

Zastopstvo svetovnih tovarn.

CENTRALA LJUBLJANA

Rimska cesta 2. Telef. 588 Hilšerjeva ul. 5.

PODRUŽNICE:

Dunajska c. 20. Mestni trg 25

ZAGREB

BEOGRAD

Solidna in točna posrežba! — Cene brez konkurence!

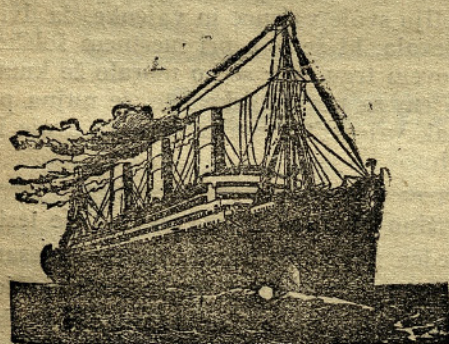
Oglasi v „Straži“
imajo najboljši uspeh!

KUPUJE

se vedno le najboljše in najcenejše za domačo potrebo vsakovrstno ma-
nufakturno, kakor tudi tekstilno blago pri stari in zelo znani tvrdki

KAROL WORSCHÉ, Maribor, Gosposka ul. 10

Perje za postelje!

Hamburg — Amerika Linija
in
United American Lines Inc.

Filijalka

SIMON KMETEC, LJUBLJANA

Kolodvorska ulica števil. 26.

Sprejema potnike v južno in severno Ameriko, izdaja točna po-
jasnila in prodaja vozne liste.

Odhod iz Ljubljane vsaki teden.

Glavno zastopstvo za Jugoslavijo

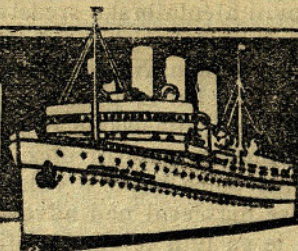
J. G. Drašković

ZAGREB „B“ Cesta pri državnem kolodvoru ZAGREB

Podružnice: Beograd, Balkanska ulica 25. — Sušak: Jovo Gj. Ivošević, Karolinka c. 160.
— Split: Ante Buić, Dioklecijanova obala 13. — Gruz: Ivo Lovričević. — Bitolj: Gjorgje
J. Dimitrijević & Komp. Bulevard Kralja Aleksandra 187. — Vel. Bečkerek: Dušan Lj.
Mihaljović, Trg Kralja Petra 4. 550

Potnike do Hamburga spremlja družbeni uradnik.

CANADIAN

PACIFIC

Največje transportno podjetje sveta

EVROPA

CANADA

AMERIKA

Samo 4 dni na odprtem morju. Najhitrejša in najboljša zveza preko
HAMBURGA, ANTWERPNA in CHERBOURGA z glasovitimi EM-
PRESS parobrodi na dvojne vijake. Odhod vsako nedeljo. Daljna navo-
dila glede voznih cen, odhoda, potniškega vizuma, prtljage, predpisa
useljavanja v Kanado in Zedinjene države daje AGENCIJA

CANADIAN PACIFIC, Zagreb, Petrinjska ul. 40

**ANT. RUD. LEGAT^{ovo} ZASEBNO UČILIŠČE ZA
STROJEPISE IN STENOGRAFIJO, MARIBOR.**

Prva in edina strokovna šola za strojeпись in stenografijo v Mariboru.
Začetek tečajev dne 2. julija 1923.

Vpisovanje in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji

Ant. Rud. Legat, Maribor, Slovenska ul. 7, telef. 100
od 8.—12. in od 14.—18. ure. 326 7-5